

2008

**Interaktiivinen Tekniikka Koulutuksessa –konferenssi
16.-18.4.2008 Aulanko, Hämeenlinna**

AVOIMET SISÄLLÖT TORI tila A4

Onko pieni aina kaunista? - Pohdintaa verkkosivujen suurentamisesta *TTY/Hypermedialaboratorio*

Näköaisti on yksi ihmisen tärkeimmistä informaatiota vastaanottavista aisteista. Suurin osa nykyisistä WWW-sivuista ja verkkopohjaisista materiaaleista onkin rakennettu keskittyen informaation sisältöjen esittämiseen visuaalisesti. Kuitenkin WWW-sivujen käyttö voi olla hankalaa tai jopa mahdotonta näkörajoitteisille henkilöille, joilla tässä tarkoitetaan näkövammaisia ja henkilöitä, joiden näkökyky on heikentynyt esim. ikäänymisen myötä. (Saavutettavuus verkkopalveluissa 2006, <http://matriisi.ee.tut.fi/saave/>)

Heikosta tai puutteellisesta näkökyvystä johtuvia tekstin luettavuuteen liittyviä ongelmia pyritään WWW-sivuilla helpottamaan tarjoamalla käyttäjälle mahdollisuus suurentaa kirjasinten kokoa erillisillä painikkeilla tai vastaavilla mekanismeilla (esimerkiksi muuta tekstin koko +/-). Näiden ratkaisujen tekninen toteutustapa tuottaa kuitenkin usein ongelmia. Kirjasinten koon muuttaminen on useimmiten toteutettu javascriptin avulla mikä tuottaa ongelmia myös käytettäessä sivustoa mobiililaitteilla. Usein kirjasinten kokoakin pystyy muuttamaan vain rajoitetusti.

Eräs ratkaisu ongelmaan on erillisen Zoom-asettelun käyttäminen verkkosivuilla tai -materiaalissa. Zoom-asettelu tarkoittaa menettelyä, jossa CSS:n (Cascading Style Sheets) avulla suurennetaan normaalin sivun asettelua. Avainsanoja ovat iso, selvä ja tukeva (big, stark and chunky). (Clark 2005.) Zoom-asettelun peruseräkkeisiin kuuluvat asettelun kohdentaminen näkörajoitteisille käyttäjille heidän erityistarpeensa huomioiden, asettelun joustavuus (fluid) ja yksipalstaisuus (single column), kirjasinkoon suurentaminen ja tyhjän tilan käyttö sekä riittävästä tekstin ja taustan välisestä kontrastista huolehtiminen. Myös WWW-sivujen sisältöjä voidaan mukauttaa saavutettavimmiksi korostamalla avaintermejä.

Tampereen teknillisen yliopiston Hypermedialaboratoriossa toteutettiin 2004-2007 Avustajaportti –verkkopalvelu (www.avustajaportti.fi). Avustajaportti on Invalidiliitto ry:n ylläpitämä vaikeavammaisten henkilöiden henkilökohtaisten avustajien välitys- ja informaatiopalvelu. Avustajaporttiin toteutettiin näkörajoitteisten käyttäjien toiminnan tueksi erillinen zoom-asettelu ja korkeakontrastinen zoom-asettelu. Zoom-asettelussa tekstikokoa suurennettiin rajusti, asettelu muutettiin yksipalstaiseksi ja kirjainten välistystä suurennettiin huomioden Avustajaportin yleinen käyttötuntuma ja -vaikutelma. Korkeakontrastinen zoom-asettelu eroaa zoom-asettelusta siten, että sen toteuttamisessa kiinnitettiin erityistä huomiota kontrasteihin.

Avustajaportin yleisestä toimivuudesta sekä asetteluiden toiminnasta ja vaikutuksesta käyttökokemukseen on kerätty laajasti aineistoa. Ensimmäinen osa aineistosta kerättiin havainnoimalla käyttäjiä.